

Novi častni člani Slavističnega društva Slovenije in nagrajenci za leto 2000

Na občnem zboru v Kopru 5. oktobra 2000 so bili enoglasno razglašeni novi častni člani Slavističnega društva Slovenije. V skladu z društvenimi pravili so jim člani Slavističnega društva Slovenije, ki združuje strokovnjake slovenističnih in sorodnih slavističnih strok, izrekli svoje najvišje priznanje za njihovo strokovno oziroma znanstveno delo. Listina o razglasitvi častnega člana je unikatna, ročno izpisana v kaligrafiji Stiškega rokopa in je delo akademskega slikarja Lucijana Bratuža. Objavljamo utemeljitve predlogov.

Janez Gradišnik

Pisatelj, publicist, urednik in prevajalec Janez Gradišnik (rojen 22. septembra 1917) je po končanem učiteljskem študiju v Mariboru študiral pedagogiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 1940 tudi diplomiral. Jezikovno znanje je izpopolnjeval med daljšimi bivanji v Angliji, Franciji in Nemčiji. Med drugo svetovno vojno je bil v nemškem ujetništvu (1941–1942), nato je sodeloval v slovenski organizaciji OF v Zagrebu; zadnje mesece vojne je preživel v ustaškem zaporu. Po vojni je bil tajnik v ministrstvu za Slovenijo v Beogradu, nato urednik pri DZS (1946–1952), odtlej pa je samostojni književnik in prevajalec. Bil je tudi glavni urednik revije *Prostor in čas* (1969–1974). Gradišnikova leposlovna dejavnost v smeri psihološkega realizma obsega v glavnem novele (*Pot iz noči*, 1949, *In minila so leta*, 1954, *Ura spomina*, 1961, *Plamenica*, 1981). Med njegovimi deli za mladino naj omenimo povesti *Moj prijatelj Dane* (1983) in *Mehiški orel* (1990) ter igro *Hrastov log* (1950). Neprimerno obsežnejše je njegovo prevajalsko delo, saj se je uveljavil kot eden najvidnejših posrednikov svetovne literature pri nas. Prevaja iz angleške, francoske, nemške in ruske književnosti (med drugim James Joyce: *Ulikses*, Thomas Mann: *Čarobna gora*, Robert Musil: *Mož brez posebnosti*, Thomas Wolfe: *O času in reki* itn.). Pri prevajanju najzahtevnejših del svetovne književnosti je znal izkoristiti izrazne možnosti, ki jih ponuja slovenski jezik, in verno prenesti umetniško sporočilo izvirnikov. Tako se je izkazal kot temeljit poznavalec vseh razsežnosti slovenskega jezika. Prevajanje je oprl na temeljit študij pisateljskega ustvarjanja, ki se mu je posvetil kot prevajalec. Za tako uspešno delo je prejel vrsto visokih javnih priznanj, med katerimi naj omenimo nagrado Prešernovega sklada (1969) in Sovretovo nagrado (1962). Posebno pozornost so zbuvali v slovenski javnosti spisi o slovenskem jeziku, ki so izhajali v jezikovnih koticah različnih časopisov in kot radijski pogovori, kasneje pa jih je priredil za knjižno objavo. S svojimi knjigami *Slovenščina za Slovence* (1967), *Slovenščina za vsakogar* (1974), *Še znamo slovensko?* (1981), *Za lepo domačo besedo* (1985), *Naš jezik* (1986), *Slovensko ali angleško? Priložnik za dobro slovenščino* (1993) je prispeval k oblikovanju splošne občutljivosti za slovenski jezik. Sestavil je tudi več dvojezičnih slovarjev.

Delo Slavističnega društva Slovenije je spremljal z naklonjenostjo in večkrat javno sodeloval pri razčiščevanju odprtih vprašanj našega odnosa do slovenskega jezika.

Janko Kos

Literarni zgodovinar, teoretik in kritik ter akademik dr. Janko Kos (rojen 9. marca 1931) je študiral primerjalno književnost v Ljubljani (1950–1956). Doktoriral je leta 1969, od leta 1970 predava primerjalno književnost in literarno teorijo na Univerzi v Ljubljani, od leta 1975 kot redni profesor. Leta 1983 je postal redni član SAZU. Delal je v založništvu, kot dramaturg v lutkovnem gledališču (1959–1963), učil na gimnaziji (1963–1970), v letih od 1980 do 1983 je bil upravnik akademijskega inštituta za slovensko literaturo in literarne vede. Bil je sourednik revij *Beseda*, *Perspektive*, *Sodobnost*, *Slavistična revija*, *Primerjalna književnost*; knjižnih zbir *Naša beseda*, *Beseda sodobnih jugoslovanskih avtorjev*, urednik zbirke *Klasje*. Med drugim je področni urednik za književnost pri *Enciklopediji Slovenije* in od leta 1991 predsednik osrednjega uredniškega odbora, sourednik izdaj starejših tekstov pri SAZU in od leta 1980 glavni urednik Literarnega leksikona.

Svojo bogato ustvarjalno pot je začel s kritičnimi in esejističnimi spisi o slovenski književnosti, načelnih vprašanih literature, kritike in esejistike in nato prešel v znanstveno obravnavo. Hkrati je kot gimnazijski profesor napisal več učbenikov o slovenski in svetovni književnosti, literarni teoriji in filozofiji, deloval pa je tudi v številnih strokovnih organih na področju šolstva, tako da je pomembno zaznamoval razvoj predmeta slovenski jezik s književnostjo. V treh monografijah je interpretiral Prešernov pesniški razvoj in obdelal njegovo razmerje do evropske romantike; ukvarjal se je z Vodnikom in Čopom, pisal o Cankarju in objavil več pomembnih študij o smereh in razvojnih težnjah novejše slovenske literature ter o njenih pomembnejših zastopnikih, vodil pa je tudi interdisciplinarno raziskavo *Brižinskih spomenikov*. Analiziral je vrsto novoveških romanopiscev in samo za knjižno zbirko *Sto romanov* napisal 21 uvodnih študij. Na področju primerjalne literarne zgodovine je med dobami in smermi obravnaval zlasti razsvetljenstvo, predromantiko, romantiko, avantgardo in modernizem ter postmodernizem. Monografsko je obdelal razmerja med slovensko in drugimi književnostmi, analiziral je glavne zamisli primerjalne književnosti na Slovenskem. Preiskoval je temelje literanozgodovinske periodizacije, načelne opredelitve dob, smeri, tokov in gibanj. V literarno teorijo je vpeljal novo sistematiko, podrobno obdelal morfologijo in aksiologijo, pregledal zgodovino literarnih tipologij in vzpostavil nov tipološki sistem z osnovnimi kategorijami verizem, hermetizem, klasika. Med vrstami in zvrstmi je posebej raziskoval roman in liriko. Analiziral je metode literarne vede in njihove slovenske aplikacije. Z izpopolnjeno verzijo duhovnozgodovinske metode je bistveno prenovil historično-empirično podlago svoje stroke. Poleg znanstvenih in kritičnih spisov je pripravil tudi nekaj znanstvenokritičnih izdaj, številne učbenike, priročnike in antologije.

Delo Slavističnega društva Slovenije je spremljal z naklonjenostjo in večkrat javno sodeloval pri razčiščevanju odprtih vprašanj našega odnosa do slovenskega jezika, literature in kulture.

Silvo Fatur

Prof. Silvo Fatur (rojen 2. februarja 1935) se je po maturi na gimnaziji v Postojni vpisal na slavistiko, kjer je leta 1961 diplomiral iz slovenščine in ruščine. Leta 1962 je prejel študentovsko Prešernovo nagrado. Vse svoje poklicno delo je posvetil šolstvu: slovenščino je poučeval najprej na osnovni šoli Pivka, nato na postojnski gimnaziji, kjer je leta 1965 postal ravnatelj in odgovorno delo opravljal do leta 1976, ko se je na lastno željo vrnil za kateder poučevat slovenščino in ruščino. S 1. septembrom 1977 je pričel opravljati delo pedagoškega svetovalca za slovenski jezik v osnovnih in srednjih šolah na enoti Zavoda za šolstvo v Kopru, ob tem pa je opravljal še naloge pedagoškega svetovalca za šole s slovenskim učnim jezikom v Tržaški pokrajini. Leta 1988 je postal predstojnik OE Koper, leta 1992 pa je bil zaradi bolezni razporejen na delovno mesto svetovalca za slovenski jezik v osnovnih in srednjih šolah.

V dolgoletnem delu na različnih področjih si je pridobil pregled nad celotnim položajem šolstva in zlasti pouka slovenskega jezika. Sodeloval je pri stalnem strokovnem izpopolnjevanju slavistov in vplival na položaj slovenskega jezika v šoli in družbi. V študentskih letih začeto prosvetiteljsko in

publicistično delo je nadaljeval kot učitelj in ravnatelj, svojih vezi z Notranjsko in Postojno pa tudi do danes ni povsem pretrgal. Pri delu pedagoškega svetovalca je vedno izhajal iz neposrednih izkušenj pri delu z mladino. Te je kmalu pričel nadgrajevati v učbenikih za književnost v srednjih šolah (*Književnost I, II*, Ljubljana 1981/82). Njegovo ustvarjalnost pri združevanju teorije s šolsko prakso potrjuje tudi soavtorstvo pri knjižicah iz zbirke *Šolska urah z ...*, ki so na njegovo pobudo pričele izhajati pri založbi Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Uspel je, da je leta 1996 začela izhajati revija *Slovenščina v šoli*, ki jo je urejal do maja letos.

Leta 1996 je skupaj z Marjanom Štrancarjem izdal knjigo *Abecedarij književnosti* za štiriletne srednje šole, leta 1999 izbor esejev *Zapisi o materinščini in njenih mojstrih*, v Prešernovem letu 2000 je nastala knjiga Prešernovih pesmi *Kam?* po izboru najboljših slovenskih maturantov, ki jih je tudi komentiral.

Svoje strokovno delo je skrbno povezoval s Slovenci zunaj meja matične domovine: na njegovo pobudo so se na vsakoletnih tekmovanjih pričeli srečevati dijaki postojnske gimnazije in Znanstvenega liceja France Prešeren v Trstu, kar se razvilo v vsakoletne manifestacije dijakov z obeh strani meje; zamejski dijaki so se pričeli udeleževati tekmovanja za Cankarjevo priznanje itn. Za potrebe šol z italijanskim jezikom je leta 1990 izšel učbenik *Književnost*, v tem času je nastala tudi njegova knjiga književnodidaktičnih študij *Brvi, ne mostovi*. Nekatere svoje poglede na slovensko književnost je razkril v priložnem vademekumu *Slovenska leposlovna književnost* (1992). Na njegovo pobudo je bila ustanovljena skupina za prenavo pouka slovenskega jezika v srednjih šolah, sam je vodil podskupino za književnost.

Prof. Silvo Fatur je ves čas dejaven v Slavističnem društvu, redno objavlja v reviji *Jezik in slovstvo*, *Slovenščina v šoli*, *Šolskih razgledih* idr. S predavanji sodeluje na zborovanjih društva, posebej pa omenjamo *Primorske slovenistične dneve* — letno strokovno srečanje slovenistov vseh treh primorskih slavističnih društev —, katerih pobudnik in glavni spodbujevalec je.

Zinka Zorko

Redna profesorica na Pedagoški fakulteti v Mariboru dr. Zinka Zorko (rojena 24. 2. 1936) je svoje znanstvenoraziskovalno delo usmerila v utrjevanje temeljev dialektologije in pri tem rada prizna, da jo je za to delo navdušil prof. Tine Logar.

Njeno raziskovalno pot je usmerilo rodno koroško narečno okolje, ki se je nato postopno širilo še na štajerski in panonski narečni prostor. S skrbno načrtovanimi zapisi posameznih govorov je uspešno pomagala pri izpopolnjevanju slovenske dialektološke karte prav na manj raziskanem severovzhodnem delu. Odlike njenih narečnih raziskav so natančni fonološki, oblikoslovni, skladenski opisi, pospremljeni s tehtno interpretacijo jezikovnih pojavov. Zato skoraj vsak opis govora pomeni tudi njegovo slovnico in slovar v malem.

Obsežno dialektološko delo je zbrala v knjigah *Narečna podoba Dravske doline* (1995) ter *Haloško narečje in druge dialektološke študije* (1998). Prav tako je organizirala odmevna mednarodna dialektološka simpozija, prvega leta 1996 in drugega tri leta kasneje (1999). Rezultate prvega je zbrala in uredila v obsežen Logarjev zbornik. Podobno delo jo še čaka pri dokončnem oblikovanju Riglerjevega zbornika.

Ob obsežnem raziskovalnem delu jo odlikuje še njeno organizacijsko in vodstveno delo. Po diplomu na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je leta 1961 zaposlila na Šolskem centru na Ravnah na Koroškem kot profesorica slovenskega jezika, hkrati pa je na Gimnaziji na Ravnah poučevala ruščino. Po desetih letih je bila na tedanji Pedagoški akademiji v Mariboru izvoljena v naziv asistentke za slovenski jezik. Mnogo truda je vložila v preoblikovanje Pedagoške akademije v fakulteto in bila večkrat predstojnica mariborskega oddelka slavistike, v prejšnjem mandatu pa je bila tudi prodekanica za raziskovalno dejavnost. Slednjič so jo njen znanstveni ugled, razsodnost in humanizem pripeljali do mesta prorektorice za habilitacije na mariborski univerzi.

Njeno življenje je posvečeno pedagoškemu poklicu in slovenski dialektologiji. S svojim predavateljskim žarom je vselej znala in še zna navdušiti svoje poslušalce. Upravičeno smemo zapisati, da je oblikovala številne generacije diplomantov mariborske in ljubljanske slavistike ter vzgojila nov profesorski podmladek.

Delo Slavističnega društva Slovenije je spremljala z naklonjenostjo, dejavno je delovala v Slavističnem društvu Maribor, ki ga je v letih 1991–1995 tudi vodila kot predsednica, na naših zborovanjih pa je sodelovala z vrsto zanimivih referatov.

Slavistično društvo Slovenije je prvič podelilo Kidrič-Prijatljeve nagrade leta 1953, nato pa so ta prizadevanja zamrla. Na občnem zboru v Murski Soboti je bilo enoglasno sklenjeno, da se ta možnost za spodbujanje ustvarjalnega dela na področju slovenističnih in sorodnih slavističnih disciplin ponovno oživi, istočasno pa je bil razširjen tudi krog področij, za katera se podeljujejo nagrade Slavističnega društva Slovenije. Nagrade, ki jih letos podeljujemo drugič, obsegajo simbolni del (ročno izpisano listino v kaligrafiji *Štiškega rokopisa*, delo akademskega slikarja Lucijana Bratuža) ter materialni del. Višina denarnega dela nagrade se prilagaja finančnim zmožnostim društva in okvirno obsega tri boljše profesorske plače za življenjsko delo, nagrade za podiplomski in dodiplomski študij pa naj bi krile stroške razmnoževanja teze. Razpis je bil objavljen v 17. številki Kronike, 2. aprila 2000, in v tretji številki revije Jezik in slovstvo (letnik XLV, str. 106). Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije je o prispelih predlogih odločal na svoji seji 2. junija 2000.

Marija Končina

prejme nagrado Slavističnega društva Slovenije za življenjske uspehe pri poučevanju slovenskega jezika in književnosti v osnovnih in srednjih šolah za leto 2000. Predlog za podelitev nagrade je v skladu z razpisnimi pogoji podalo Slavistično društvo Celje 5. 5. 2000 z naslednjo utemeljitvijo:

Marija Končina, prof. svetnica, se je rodila 25. 9. 1947. Po šolanju v Mariboru in Ljubljani se je leta 1977 zaposlila na sedanjem Šolskem centru Celje, na Splošni in strokovni gimnaziji Lava, kjer dela še danes.

Za leta 1983–1993, ko je Slavistično društvo Celje vodila, je značilno njegovo živahno delovanje, ki je bilo doseženo z rednim prirejanjem predavanj, potekali so pogovori z različnimi literarnimi ustvarjalci (pogovarjala se je z Marjanom Rožancem, Dragom Jančarjem, Cirilom Zlobcem, Matjažem Kmeclom, Janezom Menartom, z vsemi štirimi avtorji zbirke *Pesmi štirih*), organizirali so ekskurzije po Sloveniji in zamejstvu, ki se jih je z navdušenjem udeleževalo veliko Celjanov, tudi neslavistov. Leta 1982 so dobro pripravili zborovanje slavistov v Velenju, leta 1993 pa v Celju. Slednjega se je udeležilo rekordno število kolegov, za govorniškimi pultom so se zvrstili številni ugledni predavatelji, na okroglih mizah so sodelovali člani najvišjih državnih organov, predsednik Milan Kučan pa je podelil državna odlikovanja. Na današnjem Šolskem centru Celje je uspešno vodila dve državni tekmovanji v znanju materinščine za Cankarjevo priznanje.

Dve mandatni obdobji je bila članica Republiške maturitetne komisije. Sodelovala je pri nastajanju učnega načrta za slovenski jezik in književnost v gimnazijah in drugih štiriletnih šolah, ki je bil potrjen leta 1996. Kot članica Sveta projekta *Prenova pouka slovenskega jezika in književnosti* je sodelovala na področju jezikovnega pouka in pri oblikovanju novega učnega načrta za pouk slovenščine v gimnazijah (potrjen v šolskem letu 1998/99). Poznamo jo tudi kot soavtorico učbenika *Na pragu besedila*, delovnega zvezka in priročnika za učitelja. V preteklih letih je bila

nekajkrat tudi mentorica mladim raziskovalcem, ki so v okviru projekta Mladi za Celje izdelovali raziskovalne naloge, ki so bile vselej uvrščene med najboljše. Tudi dijaki, ki jih je pripravljala na tekmovanja iz znanja materinščine za Cankarjevo priznanje, so pogosto posegali po najvišjih mestih. Ko je bila pred leti mentorica šolskega glasila današnjega Šolskega centra Celje, je bilo dvakrat razglašeno za najboljše v Sloveniji. Kot mentorica mladim slavistom je vselej dajala vzoren zgled. Sedaj že vrsto let vodi šolski aktiv slavistov in študijsko skupino, sodeluje pri projektu *Odprta šola*, v okviru OIV — Ljubitelji gledališča — navdušuje dijake za gledališke predstave po različnih gledaliških Slovenije in zamejstvu. Z vsem žarom se posveča pedagoškemu delu in je izvedenka za pedagoško področje v splošnem izobraževanju. S svojimi referati in drugimi prispevki že vrsto let sodeluje na seminarjih, ki jih organizirata Zavod za šolstvo ter Republiška maturitetna komisija, in tako posreduje svoje veliko znanje in bogate izkušnje iz dela v razredu svojim strokovnim kolegicam in kolegom.

Marija Končina je med slavisti gotovo osebnost, ki ima zaradi svoje strokovnosti, delavnosti in načelnosti posebno mesto. Čeprav opravlja funkcije, ki izražajo določeno statusno moč, je do svojih kolegic in kolegov strpna in tovariška. V strokovnih dialogih zna biti pazljivi poslušalec, kar je v naši stroki še posebna vrlina. Je tudi sogovornik, ki je vedno pripravljen svoja stališča utemeljiti in zagovarjati. Kot gimnazijska profesorica uspešno združuje teorijo svoje stroke in prakso. Pozna življenje gimnazijcev in je sposobna trezno presojeti, kakšni so standardi, ki morajo biti na tej ravni usvojeni.

Vinko Omerzel

prejme nagrado Slavističnega društva Slovenije za življenjske uspehe pri poučevanju slovenskega jezika in književnosti v osnovnih in srednjih šolah za leto 2000. Predlog za podelitev nagrade je v skladu z razpisnimi pogoji podalo Slavistično društvo Ljubljana 30. 3. 2000 z naslednjo utemeljitvijo:

Vztrajno delo prof. Vinka Omerzela — šolnika in člana Slavističnega društva — presega povprečje in si zasluži ustrezno priznanje. Vinko Omerzel (rojen 17. 7. 1932) je po diplomu na slavistiki najprej služboval v Lipnici pri Kropi, nato pa na osnovni šoli Vide Pregarc v Ljubljani in kasneje na Šubičevi gimnaziji, upokojitev iz zdravstvenih razlogov pa je dočkal kot profesor slovenskega jezika in književnosti na Gimnaziji Poljane v Ljubljani. Pri šolskem delu je bil med prvimi, ki so v svoj pouk vključevali najraznovrstnejše gradivo (umetnostno, portretno, zemljepisno, dokumentarno). Z dodatnimi zanimivostmi je oplemenitil posredovanje književnih in jezikovnih vsebin ter tako upošteval tudi umetnostnozgodovinske vzporednice, ki jih je znal podkrepiti tudi z ogledi zbirk, organizacijo in vodenjem ekskurzij. Sledil je slavistično-slovenističnim vsebinam in upošteval novosti in aktualnosti. Pri pouku sta ga vodila tako zavzetost do poklica in učnega predmeta kot razumevanje dijakov, zato je bil priljubljen in spoštovan. Sodeloval je pri številnih šolskih prireditvah in predstavah. Omeniti je treba tudi strokovno pripravljene razstave na šoli. Pripravljal je tudi gradivo za »listkovno metodo« v osnovni šoli. Kot članu Slavističnega društva gre posebno priznanje za organizacijo strokovnih ekskurzij v tujino, na katerih so slavisti obiskali nekdanjo Čehoslovaško, Nemčijo (po Trubarjevih poteh), Poljsko, Bolgarijo, Rusijo idr. Po strokovnosti so te presegale običajne strokovne ekskurzije, saj so na njih sodelovali tudi univerzitetni profesorji. Poleg tega je organiziral in vodil ekskurzije za slaviste po domačih krajih. Pri tem se ni omejeval zgolj na slovenistične posebnosti in zanimivosti, ampak je vedno upošteval tudi širše kulturnozgodovinsko ozadje. Njegovo posebno prizadevnost in sposobnost odkrivanja in posredovanja kulturnoumetniških dobrin potrjuje tudi dopolnjena druga izdaja Kolarjevega vodiča po Ljubljani in okolici, ki je izšel v zbirki vodičev Zavoda RS za šolstvo.

Kljub boleznim in upokojitvi še vedno tvorno sodeluje pri Slavističnem društvu kot organizator ekskurzij po domačih krajih in je član nadzornega odbora Slavističnega društva Slovenije.

Mihaela Koletnik

prejme nagrado Slavističnega društva Slovenije za posebno uspešen doktorski študij za leto 2000. Predlog za podelitev nagrade je v skladu z razpisnimi pogoji podalo Slavistično društvo Maribor 20. 4. 2000 z naslednjo utemeljitvijo:

Kandidatka je z uspešnim magistrskim in doktorskim delom pokazala svojo usmerjenost v raziskovanje narečij panonskega prostora. Z natančnimi, doslednimi in preverljivimi metodami je ob uporabi obsežne študijske literature monografsko predstavila doslej še nikjer raziskano slovenskogoriško narečje. Disertacija tako po formalnih značilnostih, po obsegu, strukturi in metodah dialektološkega raziskovanja, po preštudirani literaturi, po znanstvenem slogu pisanja kot po vsebinskih odlikah pomeni dragocen prispevek v zakladnico raziskovanja narečij in odpravljanju belih lis na panonskem narečnem zemljevidu. Takšne raziskovalne cilje je bilo mogoče doseči z natančno obdelavo naglasnih razmer, glasoslovja v sinhroni in diahroni luči, in analizo oblikoslovja in besedja, kar je vodilo do potrditve postavljenih hipotez o zgodovinskih in poznejših vzrokih za nastanek obravnavanega narečja.

Uspešno in dejavno je tudi njeno vključevanje v vse strokovne dejavnosti oddelka. Naj omenimo le njeno desetletno sodelovanje pri ocenjevanju nalog v gibanju Mladi raziskovalci za napredek Maribora, sodelovanje na interkulturnih dnevih in številnih raziskovalnih taborih v Porabju.

Ob vsem omenjenem pa ne gre prezreti njenega aktivnega dela v okviru Slavističnega društva Maribor. Od leta 1994 do 1998 je opravljala delo blagajničarke, v letu 1999 je bila izvoljena za tajnico. To delo je opravljala eno leto, nato pa je zaradi zdravstvenih težav zaprosila za zamenjavo. Sedaj je predsednica nadzorne odbora. Že dobrih deset let vsako leto sodeluje pri izvedbi vseslovenskega tekmovanja v znanju materinščine za Cankarjevo priznanje. Tu sodeluje kot vestna ocenjevalka nalog objektivnega tipa na IV. stopnji. Vselej je pripravljena prijeti za delo, izhajajoče iz društvene dejavnosti, pri tem je zanesljiva in organizacijsko spretna.

Omenjeno vsestransko strokovno in društveno delo, lepi raziskovalni dosežki ter osebne lastnosti predlagane kandidatke so dobra priporočila, da predlagano nagrado zagotovo prejme.

Agnieszka Będkowska - Kopczyk

prejme nagrado Slavističnega društva Slovenije za posebno uspešen študij slovenskega jezika in književnosti na tujih univerzah za leto 2000. Dr. Agnieszka Będkowska - Kopczyk se je rodila 29. februarja 1972 v Sosnowcu na Poljskem. V letih 1991–1995 je študirala slovenistiko na Inštitutu za slovansko filologijo na Oddelku za filologijo šlezjske univerze v Sosnowcu. Njena diplomska naloga z naslovom *Konceptualizacija doma v poljščini in slovenščini* ter strokovni izpit sta bila zelo dobro ocenjena. Razprava obravnava metaforične pomenes besede *dom*, ki nastopajo v frazeologiji in pregovorih. Ti pomeni so značilni za slovensko in poljsko podobo sveta, ki se zrcali v vsakem od teh jezikov. Leta 1997 se je vpisala v prvi letnik jezikoslovne smeri podiplomskega študija na šlezjski univerzi v Sosnowcu. V okviru študija je pri-pravila doktorsko tezo *Sovrašvo v poljščini in slovenščini — konceptualizacija in komunikacija*. Doktorat je zagovarjala z oceno izredno dobro, doktorska teza pa je bila priporočena za objavo.

Marca leta 2000 se je zaposlila kot lektorica slovenščine na Šlezjski univerzi, kjer je tudi predsednica Šlezjskega oddelka poljsko-slovenskega društva. Od leta 1991 se je štirikrat udeležila Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture na Univerzi v Ljubljani, enkrat pa je bila štipendistka Univerze v Skopju na seminarju makedonskega jezika na Ohridu (1994). Aktivno obvlada slovenščino, makedonščino, angleščino in nemščino, razume tudi ruščino in hrvaščino.

Strokovne članke in razprave objavlja v poljski, slovenski, slovaški in bolgarski periodiki. Iz slovenščine v poljščino je prevedla dela Maje Novak, Bojana Schwentnerja, Aleša Štegerja, Janija

Virka in Matjaža Kocbeka, s soprevajalci pa je poljščine v slovenščino Czeslawa Miłosza, Krzysztofa Siwczyka in Ewo Sonnenberg.

Magda Stražišar

prejme nagrado Slavističnega društva Slovenije za posebno uspešen dodiplomski študij slovenskega jezika in književnosti za leto 2000. Predlog za podelitev nagrade je podal prof. dr. Miran Hladnik z naslednjo utemeljitvijo:

Magda Stražišar je konec leta 1999 napisala in v literarnozgodovinskem seminarju na ljubljanski slavistiki zagovarjala diplomsko delo z naslovom *Slovenska znanstvena fantastika v zadnjih dveh desetletjih 20. stoletja*. Delo, ki obsega 65 strani, se ukvarja s petnajstimi knjigami treh najvidnejših avtorjev žanra v izbranem času, Mihe Remca, Franca Puncerja in Bojana Meserka. Pred analizami besedil stoji uvod o znanstveni fantastiki in o posebnostih slovenske veje tega žanra, sklepajo pa jih sintetična poglavja o motivih, idejni plati, personalu, času in koncih del, pregled njihove recepcije in odmevov, sklep in seznam uporabljene literature. Jedro naloge je v identifikaciji petih tematskih krogov, značilnih za žanr — to so raziskovanje vesolja, prihodnost, roboti oz. umetna inteligenca, stik z zunajzemeljskimi bitji in katastrofa —, in v refleksiji specifičnih slovenskih potez žanra.

Diplomsko delo Magde Stražišar se bere gladko. Opaziti ni napak, slog izkazuje avtoričino kompetenco v znanstvenofantastičnih rečeh in suvereno obvladovanje tematike. Ker se ji kot poznavalki ni več treba truditi z gradivom, si lahko privoščiti več retorične skrbi, ki prihaja do izraza v duhovitih pripombah in komentarjih, citatih in esejističnih nastavkih. Od zunaj, iz kazala, se zdi kompozicija naloge nestremeljiva, natančnejše branje pa pokaže, da je v njej malo priučenega ali prevzetega in veliko več samostojno domišljenega. Avtorica ne skriva, da si je naslov raziskave izbrala iz bralske ljubezni do tega žanra. Čeprav ljubezen do teme ni nikakršno jamstvo za uspešno študijo, je pri nagrajenki delovala posrečeno. Všeč mi je bilo, da slovenistične okvire presega s stalnim vzporejanjem s tujimi primerki žanra in s sklicevanjem na tujo teoretično literaturo.

Za nagrado sem jo predlagal zato, ker me je z diplomsko nalogo, tj. strokovnim izdelkom, ki mu pripada status zadnjega, zaključnega dejanja študija, prepričala o svoji strokovni zrelosti in sposobnosti, da samostojno, kritično in samozavestno uporabi znanje, ki si ga je nabrala v času študija, in ker je znala poseči tudi po referencah, ki jih seznam obveznega berila za doseglo diplome v stroki ne navaja.

Zoltan Jan

Predsednik Slavističnega društva Slovenije